

ÎNVĂȚAREA BAZATĂ PE GÂNDIREA CRITICĂ.

METODA PRELEGERII INTENSIFICATE

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT „FLOARE DE COLȚ”, BRAD,
PROF. MÎȚIU LAVINIA CARMEN

Cadrele didactice se confruntă din ce în ce mai des cu probleme de a-i pregăti optim pe copiii, pentru a reuși, pentru a fi prosperi și productivi într-un viitor pe care nu-l putem prevedea în detaliu. De aceea pentru mulți educatori gândirea critică înseamnă gândire de nivel superior- „superior” referindu-se de obicei la poziția superioară ocupată în taxonomia abilităților cognitive a lui Bloom: o formulare a unor păreri originale, alegerea rațională a unei opțiuni dintre mai multe posibile, rezolvarea de probleme și dezvoltarea responsabilă a ideilor.

În sprijinul cadrelor didactice, și pentru a fi un profesor creativ, Uniunea Europeană, a lansat Programul Erasmus+, care din 2007 a devenit promotorul modernizării unei educații superioare în Europa. De fapt scopul acestui program este acela de a crea o zonă europeană a educației superioare și de a promova inovarea în întreaga Europă.

În urma finalizării stagiului de formare, la care am participat în anul școlar 2016-2017, în cadrul Proiectului de mobilitate școlară în scopul formării mele profesionale intitulat „Creative&Critical Mind”-Sevilla, Spania, mi-am dat seama că am șansa să fiu printre participanții privilegiați la a astfel de experiență unică în cariera mea didactică.

Mi-am dorit să fiu dintr-odată un profesor creativ, să-mi schimb modul și maniera de a gândi, de a implica elevii și întreg procedul de învățare, într-un proces de gândire critică și creativă.

Pentru ca elevii să reflecteze la informațiile noi și să le integreze în rândul cunoștințelor și convingerilor anterioare, trebuie ca ei să se angajeze în conversație, să-și exprime ideile cu propriile cuvinte, să-și însușească vocabularul nou, să-și dezvolte încrederea în forțele proprii, să înțeleagă valoarea propriilor lor idei și opinii, să asculte cu respect și interes punctele de vedere ale celorlalți colegi, să fie pregătiți să formuleze și să susțină judecăți, să se implice activ în procesul de învățare.

Una dintre metodele care se bazează pe gândirea critică și care poate fi aplicată la clasă este metoda *prelegerii intensificate*. Prelegerea intensificată se desfășoară după cum urmează pe mai multe etape sau faze: prima fază premergătoare, este *evocarea*.

În cadrul acestei faze, educatorul dă grupei o temă de lucru care concentrează atenția copiilor asupra materialului ce urmează a fi prezentat. Educatorul urmărește două scopuri: să-i facă pe copii să-și revizuiască cunoștințele anterioare referitoare la subiectul dat și să-i facă să formuleze întrebări cărora să le caute răspunsurile pe parcursul prelegerii aplicând brainstorming-ul, să

alcătuiască liste cu ceea ce știu ca punct de plecare. Uneori metoda brainstorming se realizează individual, alteleori în perechi sau cu întregul grup.

În această etapă este important ca educatorul să se abțină de a le vorbi copiilor în măsura posibilului lăsându-i pe ei să vorbească. Rolul educatorului este de a îndruma și extrage ideile precum și de a-i asculta cu atenție pe copii. Important este faptul că prin această activitate inițial, copilul stabilește un punct de plecare bazat pe propriile cunoștințe la care adaugă altele noi.

Cel de-al doilea scop al fazei de evocare este de a-l activa pe cel care învață. Pentru ca înțelegerea critică de durată să aibă loc, copii trebuie implicați activi în procesul de învățare.

Cea de-a doua fază a metodei prelegerii intensificate este **prelegerea parțială** sau **realizarea sensului**.

Educatorul începe prelegerea și vorbește timp de 15/20 de minute, astfel cel care învață vine în contact cu noile informații sau idei. Acest contact poate lua forma lecturii unui text a vizionării unui film sau efectuării unui experiment.

Sarcina educatorului este de a menține implicarea și interesul copilului stabilite în faza de evocare și de a susține eforturile copiilor în monitorizarea propriei înțelegeri: întrebă despre ceea ce nu au înțeles pentru a cere lămuriri.

Cea de-a treia fază este **verificarea** sau **reflecția**. După prima parte a prelegerii, educatorul poate să-i lase pe copii să-și compare ideile de la început cu cele prezentate în prelegere.

În această etapă copiii își consolidează cunoștințele noi și își însușesc activ schema pentru a include în ea noi concepte. În această etapă are loc învățarea durabilă. Se așteaptă de la copii să înceapă să-și exprime în propriile lor cuvinte ideile și informațiile întâlnite, reformulând ceea ce au înțeles cu vocabularul lor se creează un context personal care are sens.

Permițând discuțiile în etapa de reflecție, copiii se confruntă cu o varietate de modele de gândire, generând astfel un schimb de idei sănătos, o dezvoltare a vocabularului și capacității de exprimare.

Cea de-a patra fază- o nouă activitate pregătitoare de **evocare**. Educatorul cere din nou copiilor ca în perechi sau individual să-și activeze cunoștințele anterioare și să-și stabilească scopuri pentru a asculta cel de-al doilea segment al prelegerii.

Cea de-a cincea fază- se continuă prelegerea cu o nouă **verificare**. Educatorul continuă prelegerea timp de 10/15 minute, după care urmează o nouă comparare a ideilor proprii cu ideile prezentate în prelegere.

Cea de-a șasea fază și ultima din desfășurarea metodei este **exercițiul rezumativ** sau **reflecția** (evaluarea). Educatorul propune un exercițiu grupei care îi ajută pe copii să reflecteze la materialul prezentat în întreaga prelegere. Acest exercițiu poate fii sub diferite forme-educatorul poate cere copiilor să răspundă la o întrebare cu mai multe răspunsuri posibile care să fie relevantă

pentru principalele probleme ridicate de prelegere (subiectul activității); să se discute o problemă ridicată de prelegere, pe scurt un lucru pe care l-au reținut și învățat pe parcursul activității.

Experiența unică de care am beneficiat în anul școlar 2016-2017, participând la Programul Erasmus+, m-a învățat că, îndrumând copiii să gândească critic și creativ, rolul meu la clasă a devenit de partener și nu de conducător în procesul de învățare, implicându-i astfel cu o minte activă și cu suficientă energie pentru a putea achiziționa cunoștințe durabile, necesare de-a lungul vieții.

BIBLIOGRAFIE:

K.R. Popper, “Societatea deschisă și dușmanii ei”

Derek Rowntree, “Învață cum să înveți” (“Learn’ how to study”), prima ediție apărută în 1970

Charles Hobbs,’ “Organiser votre temps, maîtriser votre vie”, 1988

Simona Elena Bernat, “Tehnica învățării eficiente”, presa universitara UBB, Cluj, 2003